

REMISSYTTRANDE

2021-05-05

Finansinspektionen
finansinspektionen@fi.se

Remiss – Förslag till nya allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (FI dnr 20-20058)

Inledning

The Swedish Financial Technology Association (“SweFinTech”) är en branschorganisation för svenska fintechföretag och samlar 79 bolag inom branschen. Vi samlar företag inom betalning, lån, crowdfunding, investment m.m. och vårt syfte är att stärka det svenska ekosystemet och skapa en välfungerande marknad för svenska fintechbolag.

SweFinTech uppskattar möjligheten att svara på förslaget om nya allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden.

Bakgrund

SweFinTech representerar flera företag som förmedlar eller ger ut konsumentkrediter. Vi tillstyrker delar av det nya förslaget till allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden. Vi anser att det är ett välkommet initiativ och vi är generellt sett är positiva till förslaget. Vi tycker det är positivt att Finansinspektionen tagit till sig av den domstolspraxis som presenterats och baserat de nya allmänna råden på detta. Vi har några invändningar mot förslaget och ställer oss frågande i vissa fall, dessa fall beskrivs nedan. Vårt remissvar kommer främst att lyfta delar kring kapitel två i de föreslagna nya allmänna råden och våra inspel kring det nya förslaget som Finansinspektionen presenterat. Vi fortsätter gärna dialogen med Finansinspektionen kring dessa frågor framöver som en brygga mellan branschen och myndigheten.

En modern lagstiftning kräver teknikneutralitet

De allmänna råden har en viss avsaknad av teknikneutralitet och bygger många gånger på att utgivaren har en fysisk kontakt med konsumenten när det ofta är tvärtom. Med nya innovationer och med anledning av covid-19 har digitaliseringen snabbats på och interaktion med konsumenter sker oftast i en digital miljö. Riktlinjerna behöver därför vara anpassade efter nya tekniker och en digital kontext. Det är även viktigt att riktlinjer ser till konsumentens bästa intresse och inte lägger för mycket börda på konsumenten själv.

Det finns idag modern teknik, databaser och alternativa digitala sätt att inhämta information om konsumentens finansiella situation utan att behöva besvara konsumenten direkt med frågor. Redan idag via lagstiftning som PSD2 och Open Banking kan man få tillgång till de faktiska inkomsterna genom kontroll av lönekonton om man har konsumentens medgivande. I regel är dessa kanaler och typer av

inhämtande av information någonting som konsumenter föredrar och det minimerar konsumenternas arbetsbörda kring att behöva sammanställa information och dokumentation kring sin finansiella situation i alla kreditsammanhang. Det bör betonas än mer att behovet av inhämtande av information direkt från kund bör bedömas utifrån vilken typ av kredit som ges (dvs storlek, längd, kostnad m.m.) samt i vilken kontext som krediten tas. SweFinTech noterar även att EBA:s riktlinjer inte ställer krav på att information ska hämtas direkt från kunden, utan menar att detta kan göras när det är relevant vilket bör vara upp till kreditgivaren att avgöra.

Kreditprövning

Syfte med krediten

I förslaget anges att ett skäl till att inhämta konsumentens syfte med krediten kan vara för att kunna avgöra om ansökan rör sig om en bostadskredit, vilket får anses rimligt eftersom ytterligare regler i sådana fall ska tillämpas. Det är också relevant för kreditgivaren att känna till om syftet är att samla gamla krediter eftersom det påverkar konsumentens totala skuldbörda. Att mer ingående efterfråga vad krediten ska användas till får anses vara ett opåkallat intrång i den privata sfären. Av EBA:s riktlinjer om kreditgivning och övervakning framgår att syfte med lånet ska inhämtas för de låneprodukter där detta är relevant. Det får anses relevant att inhämta syfte när det gäller bostadskrediter eller kredit mot säkerhet, men varför det skulle vara mer relevant att efterfråga syfte för blancokrediter än för revolverande krediter, som föreslås, framstår som oklart.

Förslaget att utvärdera syftet i förhållande till eventuella tillkommande kostnader för konsumenten saknar teknikneutralitet då det i praktiken förutsätter ett personligt möte där handläggaren, utifrån vad konsumenten berättar om syftet med krediten, ska kunna avgöra vilka eventuella merkostnader som kan tillkomma för konsumenten. Att på förhand i ett digitalt flöde förutse alla möjliga kostnader som skulle kunna tillkomma beroende på konsumentens syfte framstår inte som rimligt. Dessutom kan de tillkommande kostnaderna för exempelvis en bil skilja avsevärt beroende på bilens reparationsbehov, om den har förbrännings- eller elmotor, parkeringskostnader beroende på var i landet konsumenten bor eller eventuella förmåner konsumenten har tillgång till. Hur sådana uppgifter inhämtas och värderas på ett tillförlitligt och likvärdigt sätt för olika konsumenter framgår inte. Vi rekommenderar att kravet på att inhämta syfte för krediten för att värdera eventuella tillkommande kostnader tas bort.

Borgensåtaganden

Vad gäller punkten 3 i underlag för kreditprövning "borgensåtaganden som konsumenten har tecknat", så saknas ett motsvarande krav i EBA:s riktlinjer. I EBA:s riktlinjer punkt 85 ges exempel på "övriga tekniker för riskreducering, såsom garantier, när sådana finns tillgängliga", vilket inte tar sikte på konsumentens eventuella borgensåtaganden utan på möjligheten att reducera risken i den sökta krediten. Att underlag om borgensåtaganden ska inkluderas i listan på vad som i regel bör utgöra underlag för kreditprövning är därför oklart. För att denna information ska berika kreditbedömningen behöver kreditgivaren i sådana fall bedöma sannolikheten för att dessa åtaganden kommer att realiseras. Kreditgivaren behöver i sådana fall inhämta finansiella uppgifter från individer som kreditgivaren inte har en avtalsrelation med. Med hänsyn till banksekretessen bör kreditgivarna vara förhindrade att inhämta den nödvändiga informationen från en sådan individ utan kredittagarens samtycke. Utifrån integritetsskyddsperspektiv framstår det även som olämpligt att dessa individer ska få information om konsumentens kreditansökan och kreditgivaren får anses sakna legitimt intresse att behandla sådana

individens personuppgifter. Vi rekommenderar starkt att kravet på att inhämta information om konsumentens borgensåtaganden tas bort.

Kontroll av underlaget

I de nya allmänna råden framhävs det att information från konsumenten bör vara det primära underlaget och som vi nämnt tidigare en viss avsaknad av tron på digitalisering och teknik som förändrat och kan komma att förändra effektiv kreditgivning i framtiden. Det kan skapa en osäkerhet kring hur pålitliga andra källor är i sammanhanget och sänder ut signalen att man inte bör lita på andra källor i samma utsträckning som de från konsumenten. SweFinTech vill även ge en generell uppmuntran om att råden i allmänhet behöver bli mer teknikneutrala och anpassas utefter hur konsumentkrediter ges ut i dagsläget samt ta höjd för framtida teknikutveckling. Det kan finnas ett behov av att ge branschen fler verktyg för att kunna uppnå detta och för att säkerställa kvaliteten på kreditgivningsprocessen. Ett exempel vore att införa ett nationellt register där kreditgivaren om registret utformas på rätt sätt, kan inhämta information och få en mer samlad bild av konsumentens finansiella situation, vilket även skulle underlätta bevisbördan för konsumenten samt ge konsumenten en bättre överblick över sin ekonomiska ställning. Ett rätt utformat register skulle också minimera risken för att konsumenter medvetet undanhåller information som efterfrågas av kreditgivaren samt att informationen är inkorrekt eller utdaterad. Vi är medvetna om att detta inte är något som Finansinspektionen kan besluta om, men vill lyfta vikten av rätt verktyg för att skydda konsumenterna från oseriösa aktörer.

Swedish Financial Technology Association
Louise Grabo, Generalsekreterare